

نقش یدافند غیر عامل و مدیریت بحران در توسعه پایدار شهری

مؤلفان:

دکتر سحر طاهری

علیرضا سلامی

انتشارات
هرآب

مرکز پخش و دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، کوچه بهشت آیین، پلاک ۳۶
کد پستی: ۱۳۱۴۹۶۳۳۱ تلفن: ۶۶۴۹۹۹۹۰ نمابر: ۶۶۴۸۳۱۵۱

نقش پدافند غیر عامل و مدیریت بحران در توسعه پایدار شهری

گردآورندگان: دکتر قدرت‌اله طاهری، علیرضا غلامی

ناشر: شهرآب

ناشر همکار: آینده‌سازان

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۴-۳۱۴-۳۱۲-۱

تمام حقوق نشر و پخش این اثر برای انتشارات شهرآب محفوظ است.

فهرست‌نویسی پیش از انتشار

سرشناسه	طاهری، قدرت‌اله، ۱۳۹۵
عنوان و نام پدیدآور	نقش پدافند غیر عامل و مدیریت بحران در توسعه پایدار شهری / گردآورندگان: قدرت‌اله طاهری، علیرضا غلامی.
مشخصات نشر	تهران: شهرآب: آینده‌سازان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۷۵ ص.
شابک	9789643143121
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبیا
یادداشت	کتابنامه: ص ۱۷۵.
موضوع	دفاع غیر نظامی - ایران، Civil defense -- Iran
موضوع	توسعه پایدار شهری، Sustainable urban development
موضوع	مدیریت بحران، Crisis management
شناسه افزوده	غلامی، علیرضا، ۱۳۴۲ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۵/۹۲۹۵۸
رده بندی دیویی	۳۵۰۹۵۵/۳۶۳
شماره کتابشناسی ملی	۴۵۱۰۳۰۲

مراکز پخش

فروشگاه مرکزی انتشارات شهرآب: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، مجتمع فرهنگی فروزنده،

پلاک ۲۳۳ تلفن: ۶۶۹۶۱۱۰۰ نمابر: ۶۶۹۶۱۱۰۱

فروشگاه شماره ۲ انتشارات شهرآب: تهران، خیابان انقلاب، ضلع جنوب شرقی میدان، بازار بزرگ کتاب، طبقه پایین

همکف، پلاک ۱۵ تلفن: ۶۶۴۹۷۵۲۶

فروشگاه آینده‌سازان: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، مجتمع فرهنگی فروزنده،

پلاک ۳۰۵ تلفن: ۶۶۴۱۷۳۱۶

به نام آن که جان را فکرت آموخت

سخن ناشر

با توکل به الطاف بی‌بدیل یکتای بی‌همتا در عرصه خدمات فرهنگی از طریق نشر آثار علمی و فرهنگی به مردم نهاد و بر این هدف شهرآب را بنانهادیم.

اهمیت امر نشر را همگان معترف‌اند و سهم نشر در اعتلای فرهنگ جوامع را مؤمن. امید آن که اهلیت را مشمول باشیم و بتوانیم در صحنه فرهنگ پیشبرد اهداف متعالی را گامی در چند کوتاه برداریم.

به این ترتیب در نشر آثاری خواهیم برد تا زمینه‌های منطقی از نظر بازده فرهنگی ساختار باشیم.

شأن طبع و نشر کتاب را درج دانسته برنامه‌ریزی شهرآب را برآن اساس در دیدگاه اصلی قرار داده‌ایم.

داعیه کمال یا به دیگر گفته‌ها را داریم با این اعتراف دست طلب سوی آگاهان کشیده‌ایم.

نقد آثار منتشره شهرآب، از سوی سرانکس را که به فرهنگ و گسترش آن عنایتی است به انتظار نشسته‌ایم و صمیمانه معتقدیم اصل مفتنم هستیم که هدایت دلسوزانه کسان اهل بزرگترین دستاویز، دستیاب به اهداف متعالی است.

انتشارات شهرآب

علی اکبر تهرانی

فهرست مطالب

فصل ۱ / کلیات پدافند غیر عامل	۱
درآمدی بر پدافند غیر عامل	۱
دفاع	۲
۱. دفاع عامل	۲
۲. دفاع غیر عامل	۳
اقدامات دفاع غیر عامل	۳
الف - برخی اقدامات اساسی دفاع غیر عامل	۳
ب - اهداف کلان دفاع غیر عامل	۵
ج - اهمیت دفاع غیر عامل	۷
دفاع غیر نظامی	۸
پدافند	۱۱
۱. پدافند عامل	۱۳
۲. پدافند غیر عامل	۱۴
الف - چشم انداز پدافند غیر عامل	۱۴
ب - راهبردهای پدافند غیر عامل	۱۵
ج - قابلیت‌های پدافند غیر عامل	۱۶
د - اصول و مبانی پدافند غیر عامل	۱۷
ه - اهداف کلان پدافند غیر عامل	۱۸
و - ماهیت اساسی پدافند غیر عامل	۱۹
ز - نقش پدافند غیر عامل	۲۰
ح - جایگاه پدافند غیر عامل	۲۰
ط - اهمیت پدافند غیر عامل	۲۱
ی - ضرورت پدافند غیر عامل	۲۳
ک - شیوه‌های پدافند غیر عامل	۲۵

فصل ۲ / بحران و مدیریت بر آن ۲۷

درآمدی بر بحران و مدیریت بر آن ۲۷

بحران ۳۱

انواع بحران ۳۲

بحران‌ها از دیدگاه پارسونز ۳۷

۱. بحران‌های فوری ۳۷

۲. بحران‌های تدریجی ۳۷

۳. بحران با ادامه‌دار ۳۸

ویژگی‌های بحران ۳۸

الف- زمانی مابین مثبت بحران‌ها ۴۰

ب- ویژگی‌های مشترک بحران‌ها ۴۰

۱. خسارت ۴۰

۲. جریان فزاینده وقایع ۴۰

۳. زمان به نفع ما نیست ۴۱

۴. رسانه‌های خبری ۴۱

۵. شایعات و حدسیات ۴۱

۶. واکنش‌های روانی ۴۱

۷. غیر قابل پیش‌بینی ۴۱

آثار تخریبی بحران ۴۱

وضعیت بحران ۴۲

سناریوها و حالات مختلف بحران ۴۶

۱. وضعیت کاملاً بحرانی ۴۶

۲. وضعیت نوظهور ۴۶

۳. وضعیت بطنی (کُند) و آرام ۴۶

۴. وضعیت موردی یا تصادفی ۴۷

۵. وضعیت انعکاسی ۴۷

۴۷	۶ بحران تعمقی
۴۸	۷. وضعیت عادی و روزمره
۴۸	۸. وضعیت اداری و اجرایی
۴۸	مدیریت بحران
۵۱	نقش و جایگاه مدیریت بحران
۵۲	اصول و مبانی مدیریت بحران
۵۴	اهداف مدیریت بحران
۵۵	اثر بخشی مدیریت بحران
۵۶	فائق آمدن بر بحران‌ها
۵۷	برنامه واکنش (در مقابله با بحران و فاجعه)
۶۰	اقدامات و فاز ریزی واکنش در حین حادثه
۶۱	واکنش‌های شناختی افراد در مقابله با بلایا
۶۲	۱. شوک
۶۲	۲. واکنش
۶۲	۳. اصلاح
۶۳	۴. بازیابی
۶۳	حمایت روانی چیست؟
۶۴	تاریخچه حمایت روانی
۶۵	امدادگران حمایت روانی چه کسانی هستند
۶۵	صلاحیت امدادگران حمایت روانی چیست؟
۶۷	فرآیند حمایت روانی
۶۸	وظایف امدادگران حمایت روانی
۶۹	الف- امور سلبی
۷۱	ب- امور ایجابی
۷۳	گروه تخصصی حمایت روانی
۷۵	راه کارهای عملی برای توسعه و تقویت حمایت‌های روانی
۷۷	خلاصه فصل

فصل ۳ / نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در توسعه پایدار شهری..... ۸۱

- تعریف سازمان‌های مردم‌نهاد..... ۸۱
- ویژگی‌ها و انواع سازمان‌های مردم‌نهاد..... ۸۲
- نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در گسترش امنیت انسانی..... ۸۲
- درآمدی بر توسعه پایدار شهری..... ۸۳
- شهر پایدار..... ۸۴
- شاخص‌های شهرهای پایدار..... ۸۵
۱. نظام..... ۸۵
۲. منابع انرژی تجدیدپذیر..... ۸۵
۳. مس‌ها، تنوع برای کاهش نیاز به تجهیزات سرمایشی و گرمایشی..... ۸۵
۴. حمل و نقل عمومی پایدار و توسعه یافته..... ۸۶
۵. تراکم بهر ساختمان..... ۸۶
۶. به کارگیری روش‌هایی برای توسعه شهری..... ۸۶
۷. بام‌ها و سقف‌های سبز..... ۸۶
۸. ایجاد ساختمان‌هایی با انرژی صاف..... ۸۶
۹. نظام‌های زهکشی و آبیاری شهری..... ۸۶
۱۰. سیستم‌های حفظ انرژی..... ۸۷
۱۱. طراحی چشم انداز مناسب شهری..... ۸۷
- توسعه پایدار شهری..... ۸۷
- توسعه پایدار شهری از دیدگاه تعالیم اسلامی..... ۸۸
- مدیریت شهری و نقش آن در توسعه پایدار..... ۸۸
- مدیریت پایدار در توسعه شهری..... ۸۹
- نقش برنامه‌ریزی در توسعه شهری..... ۸۹
- نقش سازمان‌دهی در توسعه شهری..... ۹۱
- شهر سالم و پایدار..... ۹۲
- الف- محله گرایی..... ۹۳
۱. از بُعد اجتماعی..... ۹۴
۲. از بُعد محیطی..... ۹۴

فرهنگ‌سازی پدافند غیر عامل.....	۹۴
۱. آموزش همگانی.....	۹۸
نقش و جایگاه آموزش همگانی.....	۹۹
رویکرد آموزش همگانی.....	۱۰۰
۲. استاندارد سازی.....	۱۰۱
الف - مکان‌یابی فضاهای باز و وسیع شهری (پارک‌ها، بوستان‌ها، میداين و ...).....	۱۰۲
مکان‌یابی فضاهای سبز شهری.....	۱۰۲
طراحی فضاهای باز شهری.....	۱۰۳
ب- طراحی چند منظوره فضاهای شهری.....	۱۰۴
ج- پراکندگی فضاهای با اهمیت.....	۱۰۵
د- مبله فضای سبز شهری.....	۱۰۵
هـ- آسایش فضاهای سبز.....	۱۰۵
و - ورزش و تفریح (شریان‌های مهم حیاتی).....	۱۰۶
ز - استقرار سقف‌ها (منظر فرم طراحی).....	۱۰۷
حفاظت از ساختمان‌ها، مهم.....	۱۰۷
یکسان‌سازی ظاهر اختلاف‌های مهم.....	۱۰۷
۱. بومی‌سازی.....	۱۰۸
الف - توسعه بومی بر مبنای نیازهای بومی.....	۱۰۸
ب - آرمان‌گرایی.....	۱۰۹
ج- الگوی پیشرفت ایرانی - اسلامی.....	۱۰۹
د- بومی‌سازی پدافند غیر عامل.....	۱۰۹
ه - استفاده از فناوری بومی.....	۱۱۱
۲. بهسازی و نوسازی.....	۱۱۱
۳. بهینه‌سازی.....	۱۱۴
۴. زیباسازی.....	۱۱۵
۵. فضاسازی.....	۱۱۵
الف- مدیریت شهری و پدافند غیر عامل.....	۱۱۷
ب - شهروند سازی و پدافند غیر عامل.....	۱۱۷

ب ۱- نقش دریافت کننده اطلاعات.....	۱۱۸
ب ۲- نقش بخش کننده و آگاه کننده اطلاعات.....	۱۱۸
ب ۳- نقش تشخیص بحران ها.....	۱۱۸
ب ۴- نقش کارآفرین (گروه های اثر بخش مواجه با بحران و بلایا).....	۱۱۹
۶ مدل سازی.....	۱۱۹
مدل سازی شهری.....	۱۲۰
وضعیت سلول.....	۱۲۱
مدل سازی در کشور.....	۱۲۲
۷. مقاومت سازی.....	۱۲۲
۸. استراتژی.....	۱۲۳
آر شناسی مفهوم دیپلماسی شهری.....	۱۲۴
خلاصه فصل.....	۱۲۷

فصل ۴ / نقش آفرینی پدافند غیرعامل و سازمان های مردم نهاد در

دیپلماسی شهری.....	۱۲۹
سازمان ها و نهادهای تخصصی در پدافند غیرعامل و دیپلماسی شهری.....	۱۲۹
۱. بانک جهانی.....	۱۲۹
۲. انجمن بین المللی صلح شهرداران مستر (IAF.....)	۱۳۰
۳. سازمان شهرهای متحد و حکومت های محلی (UCLG).....	۱۳۰
۴. سازمان گلوکال فروم.....	۱۳۱
۵. سازمان شهرهای خواهرخوانده دنیا.....	۱۳۱
اثرات و پیامدهای دیپلماسی شهری.....	۱۳۲
درآمدی بر نقش آفرینی پدافند غیر عامل در توسعه پایدار شهری.....	۱۳۶
حوزه های پدافند غیر عامل.....	۱۳۷
۱. حوزه حمل و نقل.....	۱۳۸
الف- پدافند غیر عامل در سیستم راه آهن.....	۱۳۸
ب- پدافند غیر عامل در جاده ها.....	۱۴۰
۲. حوزه سلامت، آب، غذا و دارو.....	۱۴۰

- الف- تأمین آب آشامیدنی سالم..... ۱۴۱
- ب- تغذیه افراد آسیب دیده..... ۱۴۱
- ج- تهیه و تأمین و توزیع داروهای مصرفی و غیر مصرفی..... ۱۴۱
- د- فعالیت های امدادی سازمان امداد و نجات در زمان بروز سوانح و حوادث غیر طبیعی..... ۱۴۳
- ه- مهم ترین مسائل در زمان بروز سوانح و حوادث غیر طبیعی (ساعت ها و روزهای اول)..... ۱۴۴
- و- مهم ترین توصیه های مراقبتی و درمانی..... ۱۴۵
- ز- بررسی موقعیت عمومی منطقه یا مناطق آسیب دیده..... ۱۴۵
- ح- بررسی موقعیت عمومی و خاص آسیب دیدگان..... ۱۴۵
- ا- بررسی مهارت های تکنیکی..... ۱۴۶
۲. حوزه ارزیابی..... ۱۴۶
۴. حوزه پلمب و امنیت..... ۱۴۷
- الف- حوزه سیماس..... ۱۴۷
- ب- حوزه امنیت..... ۱۵۱
۵. حوزه دفاعی..... ۱۵۲
۶. حوزه رسانه ها و تبلیغات..... ۱۵۳
۷. حوزه مخابرات..... ۱۵۴
۸. حوزه صنایع..... ۱۵۴
۹. حوزه منابع مالی و اقتصادی کشور..... ۱۵۶
- نقش سمن ها در مدیریت شهری..... ۱۶۰
- نقش سمن ها در افزایش مشارکت اجتماعی و پیشبرد اهداف ملی و شهری..... ۱۶۱
- رویکرد شهرداری های توسعه یافته و نقش فرهنگ در توسعه شهری..... ۱۶۲
- فرهنگ..... ۱۶۳
- نقش و جایگاه شهرداری در توسعه متوازن شهری..... ۱۶۴
- الزامات قانونی پدافند غیر عامل..... ۱۶۵
- الف- پدافند غیر عامل..... ۱۶۵
- ب- مراکز تحت پوشش..... ۱۶۶

۱. مراکز حیاتی ۱۶۶
۲. مراکز حساس ۱۶۶
۳. مراکز مهم ۱۶۶
- ج - سازمان (کمیته دائمی) ۱۶۶
- د - دبیرخانه ۱۶۷
- ه - سازمان مدیریت: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ۱۶۷
- و - وزارت دفاع: وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ۱۶۷
- ز - قرارگاه پدافند: قرارگاه پدافند خاتم الانبیاء (صلی الله علیه و آله و سلم) ۱۶۷
- ح - کمیته دستگاه اجرایی ۱۶۷
- ب - «طالعات توجیهی» ۱۷۲
- ن - «بصره ۲۰ قانون بودجه سال ۱۳۸۶ کشور: ۱۷۲
- خلاصه فصل ۱۷۳
- منابع و مآخذ ۱۷۵

پیشگفتار ناشر

کارآفرینان از شکست به عنوان تجربه‌ای آموزنده استفاده می‌کنند انسجام و قابلیت اطمینان پیوند دهنده‌ی روابط شخصی و تجاری بوده و کارآفرین را وادار به تحمل می‌سازد این قابلیت اطمینان به برقراری حس اعتماد و وفاداری کمک می‌کند کارآفرین تازه کار زمانی که با سازمان‌دهی ساختار در نظم، شکست‌ها و بحران‌ها را به - نوعی عدم موفقیت مواجه می‌شود ایجاد ساختار در ذهنش نقش می‌بندد موفقیت تبدیل می‌کند.

کارآفرین همواره در آینده زندگی می‌کنند و این دلیل بر اوج گرفتن و ظهور روند تجارت، اقتصاد و اجتماعی خواهد شد به همین دلیل شرکت‌های کوچک و جدید، شانس بیشتری برای بزرگ پروانه کسب را بدست می‌آورند زیرا تفکر کارآفرینی دارند. کارآفرینی ذاتی است کارآفرین همیشه مبتکر است یک کارآفرین همیشه باید ویژگی‌های خاص یک کارآفرین را دارا باشد. کارآفرین همواره در پی فرصت است آمادگی برای ریسک، آرزو و خلاقیت دارد. فاکتورهای کلیدی برای موفقیت، نقاط قوت و ضعف، عمر، مخاطره آمیز، تدوین یک برنامه‌ی زمان بندی شده مشخص با در نظر گرفتن احتمال حل مشکلات و به حداقل رساندن این مشکلات از طریق تنظیم یک برنامه‌ی زمانی دقیق و طرح ریزی شده که علامت موفقیت کارآفرین است. نیروهای مثبت و منفی که خواسته‌های کارآفرین را شکل می‌دهد و تأکید بر نمادها، ارزش‌ها و آداب کارکنار هم یک چارچوب محیطی، سیاسی، اجتماعی را تشکیل می‌دهد که توسعه کارآفرینی را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. یک عامل محیطی که غالباً بر توسعه کارآفرین تأثیر می‌گذارد، گروه اجتماعی آنان است. ۳ بُعد اصلی کارآفرینی، فردی، سازمانی، محیطی فرایند نوآوری و ایجاد پروژه‌های اقتصادی جدید از طریق فرایند است که از طریق شبکه‌های مشارکت در دولت آموزش و پرورش و نمادها کمک می‌کند. کارآفرین به طرز منحصر به فرد خوش بین و متعهد است. خلاقانه کار می‌کند تا منابع جدید را پنا کند یا منابع قدیمی را با ظرفیتی جدید ارائه دهد فقط با هدف ایجاد عایدی کارآفرینان علاوه بر مبارزه با ریسک‌ها و فشارها ممکن است اثرات منفی خود بزرگ بینی را تجربه کنند و وحشت از شکست، عدم رقابت و کنترل در

اجرای پروژه که کنترل در اجرای پروژه و تهدیدهای خارجی از سوی دیگر رقبیان است. حس بدگمانی که کارآفرین برای رقابت با مشتریان مداوم در حال پویش محیط خود هستند این حالت بدگمانی باعث می‌شوند آنها حواس خود را معطوف چیزهای بیهوده کرده و واقع بینی خود را از دست بدهند خوش بینی غیر واقعی هم عاملی دیگر از تهدیدهای کارآفرینی است. و کارآفرین بالقوه باید بداند کارآفرینی دارای یک جنبه منفی است. کارآفرینان کسانی هستند که فرصت‌هایی را تشخیص می‌دهند که در نظر دیگران وضعیتی بهرنج و آشفته را دارند که خودشان نمی‌دانند چه می‌خواهند کارآفرینان را نباید با دیگر قشرها مقایسه کرد. مانند ورزشکارها، هنرمندان و ... زیرا روحیه‌ی خلاق و جستجوگر کارآفرین همیشه ناشناخته‌ها می‌خواهند روبرو شوند. ریسک پذیری دنبال فرصت‌ها بودن خطرات را بجا می‌آورد. اصرار در تحقیق پیوستن ایده‌ها که در مجموع دیدگاه خاصی را تشکیل می‌دهند. کوشش و موفقیت در امور تجاری کارآفرین است. انقلاب در کارآفرینی به ارزش انقلاب در اقتصاد مهم و حائزه اهمیت است. رهبری، مدیریت و نوآوری، کارایی، پژوهش و توسعه‌ی ایجاد شغل، رقابت، بهره‌بری در ایجاد صنایع جدید سهم مهم در رشد اقتصادی کشور دارد.

کارآفرینی اجتماعی که در زمینه‌ی زیست محیطی، ورزشی، آسیب‌های اجتماعی و دیگر عوامل سازنده جامعه که توانایی هدایت یا تنظیم دارد پیامد هر عامل تأثیر گذاری را در سطح جامعه می‌تواند داشته باشد. کارآفرینی اجتماعی فرآیندی است که افراد توسط آن فعالیت‌ها اهداف خود را در طرح ریزی، پیاده سازی و کنترل می‌کنند. مصداق این فرآیند ستاد توان افزایی و حمایت از فعالیت‌های سازمان‌های مردم نهاد شهر تهران است که در قالب سماد سازی یافته از ساختار اجرایی و اهداف اجتماعی بمنظور تقویت و حمایت نهادی از سماء شهر تهران، فعالیتهای قابل تحسین دارد. کارآفرین موفق اهل قمار نیست زمانی که تصمیم به شرکت در یک پروژه اقتصادی را داشته باشد بسیار حساب شده و با دقت عمل فراوان ورود پیدا می‌کند و هرچه را که ممکن باشد انجام می‌دهد تا شرایط را به نفع و سود خود یا شرکت برگرداند.

مقدمه گرد آورندگان

نقش راهبردی پدافند غیر عامل در مقابله با تهدیدهای استکبار جهانی و کاهش آسیب پذیری ها و تلفات انسانی بسیار مورد اهمیت است و رکن اساسی توسعه پایدار کشور به حساب می آید.

برنامه ریزی، سازمان دهی، ایجاد سازه های امن و ایمن تمهید و تسهیل در اداره امور در شرایط بحرانی و حفظ آمادگی و تقویت بنیه دفاعی در مواجهه با طر ا ح ی ها و اقدامات دشمن نیازمند یک مدیریت کاربردی است.

اه اف راهبردی استکبار جهانی در محاصره، مهار تضعیف و براندازی نظام ایلامی و وجود طیف گسترده تهدیدهای بالقوه و بالفعل در پیرامون کشور این پیام را به ما می رسد که هم چنانکه نباید مرعوب تهدیدهای دشمن شویم. باید با اقدامات و تدابیر دفاعی خود را آماده مقابله با تهدیدهای نوین بالقوه و بالفعل دشمن داریم.

در حقیقت طرح راه پدافند غیر عامل قبل از تهاجم دشمن و در زمان صلح تهیه و اجرا می شود، لذا با توجه فرست موجود در زمان صلح برای تهیه چنین طرح هایی ضروری است. هدف اصلی طرح های راهبردی پدافند غیر عامل، تداوم فعالیت های زیربنایی کشور و تأمین نیازهای حیاتی، مهم و حساس کشور در تمامی عرصه هاست.

ما باید بر روی کاهش قابلیت ها و توانایی های تهدیدهای شناسایی، هدف یابی و دقت هدف گیری تسلیحات آفندی دشمن کار اساسی کنیم و با بالا بردن توان دفاعی خود، فعالیت های امداد رسانی و خدمات رسانه ای را در حیات، مهم و حساس نظامی را در شرایط بروز بحران افزایش دهیم.

همه مدیران کشور در سطوح مختلف باید کلیه موارد مطرح شده در خصوص پدافند غیر عامل و کارکردهای آن را به عنوان الزامات اجرایی خود مد نظر قرار دهند.

ما باید مطابق با انتظارات سازمان پدافند غیر عامل، طرح‌ها و برنامه‌های خود را در سه حوزه زیر دنبال کنیم:

- در لایه راهبردی، به دنبال نظریه‌ها، مدل‌ها و الگوهای علمی راهبردی در حوزه‌های پدافند غیر عامل و تهدیدهای نوین باشیم. به عبارتی می‌توان گفت که یکی از بحث‌های بسیار مهم در این زمینه، طرح‌های آمایش شهری است.

- در طرح‌های عملیاتی و طرح‌های آمایش سرزمین شهری، طرح‌های جامع و طرح‌های تفصیلی را به جد باید دنبال کنیم.

در سطح ملی به تهیه و تدوین آئین‌نامه‌ها و مقررات مربوط به حوزه‌های پدافند غیر عامل، الزاماتی را که بیش‌تر جنبه تکنیکی و فنی دارند را برای تمامی شهرهای مان مطابق با استانداردهای رایج جهانی دنبال کنیم.

با توجه به مسائل ذکر شده، سه دسته خروجی مورد انتظار است که عبارتند از: خروجی‌های راهبردی؛ خروجی‌های عملیاتی و خروجی‌های فنی و اجرایی. ما نیازمند این هستیم که بتوانیم در حوزه‌های یاد شده با رویکرد تهدید محوری، خلق نظریه و خلق مدل نمایی. ان شاء الله.

اثر حاضر در قالب چهار فصل است:

فصل اول اختصاص به پدافند غیر عامل دارد. از جمله مباحث مطرح شده در این فصل دفاع؛ دفاع عامل و دفاع غیر عامل (پیشینه، دفاع غیر عامل در ایران و جهان) می‌باشد. علاوه بر آن اقدامات دفاع غیر عامل بر اساس اقدامات اساسی دفاع غیر عامل؛ اهداف کلان دفاع غیر عامل؛ اهمیت دفاع غیر عامل؛ دفاع غیر نظامی؛ پدافند عامل و غیر عامل؛ چشم انداز، راهبردها، قابلیت‌ها، اصول و مبانی، اهداف کلان، ماهیت، نقش و جایگاه آن؛ حوزه‌های پدافند غیر عامل (حمل و نقل، سلامت، آب، غذا و دارو، انرژی، دیپلماسی و امنیت، دفاعی، رسانه‌ها و تبلیغات، مخابرات، صنایع و منابع مالی و اقتصادی کشور) پرداخته شده است.

فصل دوم به مقوله درآمدی بر بحران و مدیریت بر آن، بحران، انواع بحران، ویژگی‌های بحران، آثار تخریبی بحران، وضعیت بحران و وضعیت نوظهور می‌پردازد. فصل سوم در باره نقش سازمان‌های مردم نهاد در توسعه پایدار شهری، درآمدی بر توسعه پایدار شهری، تعریف سازمان‌های مردم نهاد، نقش سازمان‌های مردم نهاد در گسترش امنیت انسانی توسعه پایدار شهری، مدیریت شهری و نقش آن در توسعه پایدار، نقش سازمان‌دهی در توسعه شهری، شهر سال و پایدار، نقش و جایگاه آموزش همگانی، بومی سازی و سازمانها و نهادهای تخصصی مرتبط با دیپلماسی شهری می‌باشد.

فصل چهارم نیز در خصوص نقش آفرینی پدافند غیر عامل و سازمان‌های مردم نهاد دیپلماسی شهری، درآمدی بر نقش آفرینی پدافند غیر عامل در توسعه پایدار شهری، اثرات و پیامدهای دیپلماسی شهری، حوزه‌های پدافند غیر عامل، نقش سمن‌ها در مدیریت شهری، رویکرد شهرداری‌های توسعه یافته و نقش فرهنگ در توسعه شهری، نقش و جایگاه شهرداری در توسعه متوازن شهری و الزامات قانونی پدافند غیر عامل می‌باشد.

دکتر قدرت اله طاهری

علی رضا غلامی

۱۳۹۵